

Pod Wiśniowcem jest miejsce pamiętnej bitwy z Tatarami w roku 1512 przez Kamienieckiego hetmana i Konstantyna księcia Ostrońskiego szczęśliwie stoczonej.

Krzemieniec, nad Ikwą rzeką, zamek na wysokiej i skalistej górze, niegdyś królowej Bony żony Zygmunta I posiadłości.

Dubno, miasto obszerne i zamek, przedtem do ordynacyi ostrońskiej należało, sławne kontraktami, które tutaj od r. 1774 czyli odpadnięcia Lwowa pod panowanie austryackie, odbywały się.

Beresteczko, nad rzeką Styrem miasteczko, na którego polach 1651 roku dnia 28 czerwca sławna w dziejach narodu naszego z Kozakami i Tatarami do 400 tysięcy pod dowództwem Chmielnickiego, jak Grądzki dziejopis ówczesny i naoczny świadek, oraz inni historycy zgodnie świadczą, liczonymi, stoczona była bitwa. Polacy, łącząc i szlachtę koronną na pospolite ruszenie przez króla zwołaną, liczyli do 100 tysięcy ludzi. Kontyngens księcia pruskiego jako lennika korony pod dowództwem Walroda znajdował się. Jan Kazimierz przywoził środkiem i sam naczelnie komenderował; Mikołaj Potocki hetman w. koronny prawem, a Marcin Kalinowski polny hetman lewem skrzydłem, obadwaj hetmani niedawno z niewoli tatarskiej wypuszczeni. Artyleryą dowodził Przyjemski, Jeremiasz książe Wiśniowiecki jazdą; trwała dzień cały najkrwawsza i najzaciętsza walka, i aż nazajutrz Jeremiasz książe Wiśniowiecki szybkim natarciem swej jazdy, Kalinowski hetman polny koronny śmiałem naprzód postąpieniem, oraz Przyjemski jenerał artyleryi, czyli podówczas starszy nad armatą zwany, trafnie kierowanemi wystrzałami naprzód Tatarów do ucieczki, okropną w nich rzeź sprawiwszy, zmusili, a potem Kozaków rozpędzili. Legło na pobojuwisku do 30 tysięcy Kozaków i Tatarów; Krakowska, sandomirska szlachta pięknie popisała się; Łęczyczanie, Lublinianie i ziemi chełmskiej szlachta z równem męstwem walczyli, i najwięcej z tych województw wyginęło. Była też to walka decydująca, w której gdyby była przegrana, najpiękniejsze podówczas jeszcze królestwo, zostałoby przez zbuntowanych Ukraińców i okru-